

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 246/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., Hodžovo námestie 1/A, Bratislava, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Bratislava II č. k. 3 Pv 129/18/1102-40 z 13. marca 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 129/18/1102-40 z 13. marca 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnej prokuratúre na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako poškodená podala trestné oznámenie. Po tom, čo bolo v danej veci niekoľkokrát zastavené trestné stíhanie a vec bola vrátená na opätovné konanie a rozhodnutie, bola predmetná trestná vec od 15. júna 2020 vedená na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave pod ČVS: KRP-188/2-VYS-BA-2020. Uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave ČVS: KRP-188/2-VYS-BA-2020 z 29. novembra 2021 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku [REDACTED] vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku. Toto bolo zrušené uznesením prokurátora okresnej prokuratúry č. k.

3 Pv 129/18/1102-26 z 24. januára 2022 ako zjavne neopodstatnené a vec bola vyšetrovateľovi vrátená, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, odboru kriminálnej polície, 2. oddielu vyšetrovania ČVS: KRP-188/2-VYS-BA-2020 z 27. decembra 2022 (ďalej len „uznesenie o zastavení trestného stíhania“) bolo podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie, ktoré bolo začaté pre zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona.

4. O sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že postupom orgánov činných v trestnom konaní, a to najmä okresnej prokuratúry, boli nesprávne a nedostatočne posúdené okolnosti dotknutej veci, čo viedlo k potvrdeniu zastavenia trestného stíhania. Napadnuté uznesenie považuje za svojvoľné, nesprávne, nepreskúmateľné a ústavne neudržateľné.

6. V konkrétnostiach sťažovateľka namieta záver napadnutého uznesenia, že nemohlo dôjsť k porušeniu povinnosti pri správe cudzieho majetku uzatvorením licenčných, resp. sublicenčných zmlúv z dôvodu, že nimi nedošlo k prevodu majetkových práv, resp. že tieto nemajú scudzovací charakter, a teda nemohla byť porušená ani spoločenská zmluva (čl. XI) sťažovateľky ako obchodnej spoločnosti.

7. Sťažovateľka argumentuje, že v zmysle čl. XI ods. 1 písm. r) jej spoločenskej zmluvy patrí do výlučnej pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti rozhodovanie o predaji, scudzení alebo odovzdaní „*SOURCE kódu, softwaru*“ v nej vyrobeného. V rámci podnikateľskej činnosti vyvinula počítačový program (RUDI-SK), ktorý bol spolu s iným počítačovým programom (RUDI) na podklade licenčných, resp. sublicenčných zmlúv predmetom bezodplatného postúpenia na konkurujúcu spoločnosť. Urobil tak bývalý konateľ sťažovateľky ako obchodnej spoločnosti, ktorý sa neskôr stal konateľom a spoločníkom tejto konkurujúcej obchodnej spoločnosti a ktorý zároveň „*vyniesol zo Spoločnosti zdrojový (source) kód*“ k dotknutému programu a ten následne zložil do súdnej úschovy. Z uvedeného má byť zrejmý nesprávny záver prokuratúry, že spoločenská zmluva spoločnosti nijako neobmedzovala jej bývalého konateľa s nakladaním so zdrojovým kódom. Orgány činné v trestnom konaní sa obmedzili na tvrdenie, že na uzatvorenie dotknutých zmlúv nebol potrebný súhlas valného zhromaždenia. Sťažovateľka zastáva názor, že pod pojem „scudzenie“ treba subsumovať aj „licencovanie“ či postúpenie licencie (prenechanie tretej osobe).

8. Sťažovateľka ďalej namieta nedostatočné skúmanie trestnej zodpovednosti jej bývalého konateľa vo vzťahu k jednotlivým znakom skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku (poukazuje na rozhodnutie v konaní sp. zn. 2TdoV/2/2018), ktoré podľa jej názoru boli v dotknutej veci naplnené a ktoré podrobne popisuje. Pozornosť prokuratúry smerovala k posúdeniu otázky, či došlo bezodplatným prevodom licencií k porušeniu spoločenskej zmluvy spoločnosti, nie však k otázke (absencia posúdenia), či bolo toto konanie v súlade

s povinnosťou konať, v súlade s odbornou starostlivosťou (primerane starostlivé, uvážené a zodpovedné konanie) a so zásadou lojality (aktívna a pasívna zložka) (R 51/2017). Podľa sťažovateľky tak jej bývalý konateľ nekonal. Prokuratúra sa nezaoberala ani možnosťou prípadného spáchania iného trestného činu, na ktorý bolo v priebehu trestného konania poukázané (porušovanie autorského práva; porušovanie zákazu konkurencie; ohrozenie obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva či sprenevera – neoprávnené disponovanie s originálnymi zdrojovými kódmi aj po ukončení funkcie konateľa, čím znemožnil sťažovateľke vykonávať podnikateľskú činnosť/protizákonný prevod bez súhlasu autora).

9. Prokuratúra sa podľa sťažovateľky nesprávne vysporiadala so závermi rozsudku Okresného súdu Bratislava II vedeného pod sp. zn. 26Cb/233/2012, na ktorý v rozhodnutí poukázala (obmedzenie konateľských oprávnení nebolo meritórne skúmané, keďže žaloba bola zamietnutá najmä z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu).

10. Prokuratúra skúmala, či došlo k porušeniu práv sťažovateľky len k programu „RUDI-SK“, a opomenula sa venovať aj porušeniu práv k programu „RUDI“, na ktorý sťažovateľka rovnako poukazovala.

11. Sťažovateľka ďalej namieta, že prokuratúra sa odvoláva na použiteľnosť znaleckého posudku č. 22/2009 [REDAKOVANÉ]. K predmetnému znalcovi však Generálna prokuratúra Slovenskej republiky opakovane uviedla, že tento je vo veci predpojatý, resp. koná voči sťažovateľke neodborne (sp. zn. IV/3 GPt 225/10-50 zo 6. apríla 2011), a okresná prokuratúra v inom stanovisku (sp. zn. 1Pv 120/09-25 z 9. novembra 2009) posúdila, že hodnotil otázky a vykonané dôkazy spôsobom, ktoré nie je ako znalec oprávnený hodnotiť. Aktuálnym namietaným konaním prokuratúry tak táto konala v rozpore s už vyslovenými závermi generálnej prokuratúry.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá sťažovateľkina sťažnosť podaná proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania, v rámci ktorého podala trestné oznámenie.

13. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo

slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07, III. ÚS 147/2016).

14. Keďže sťažovateľka vo svojej podstate nesúhlasí so závermi napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, ústavný súd považuje za smerodajné poukázať na to, že právo na začatie trestného konania proti osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010). V ústave a ani v Trestnom poriadku nie je upravené právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám (m. m. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013). Inak povedané, základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy nie je možné vykladať v zmysle garancie úspechu v konaní či zaručenia práva na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa. Rovnako ani z dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (m. m. I. ÚS 508/2019).

15. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou ani dohovorom zaručené právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (m. m. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011). Vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu. Jednotlivec, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, zároveň nemá ani ústavou alebo dohovorom zaručené právo dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili ním prezentovaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. II. ÚS 164/2022, I. ÚS 435/2022, I. ÚS 112/2023).

16. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že sťažovateľke v posudzovanej trestnej veci vyplýva zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny (v tomto prípade) iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní touto ňou podanou sťažnosťou zákonným spôsobom zaoberali (m. m. III. ÚS 459/2023) a v rámci svojich právomocí vyhodnotili, či odôvodňuje začatie trestného stíhania alebo nie, a o tomto hodnotení vydali rozhodnutie.

17. Ústavný súd preto preskúmal napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľkou označeným základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, pričom v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal do úvahy aj obsah uznesenia vyšetrovateľa tvoriaceho spolu s namietaným uznesením z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

18. Z uznesenia o zastavení trestného stíhania je zrejmý chronologický prehľad trestného konania, rozhodujúce dôkazy, skutočnosti, ktoré z nich vyplývajú (s. 3 až 8) a ich následné vyhodnotenie. Zároveň z neho vyplýva, že vyšetrovateľ krajského riaditeľstva sa pri zastavení trestného stíhania riadil (aj) skorším právnym názorom okresnej prokuratúry prezentovaným v uznesení, ktorým táto 24. januára 2022 zrušila obvinenie vznesené [REDAKOVANÉ] (pozri bod 2 tohto uznesenia, pozn.). Z uvedeného rozhodnutia okresnej prokuratúry mu vyplynulo konštatovanie o nenaplnení všetkých znakov skutkovej podstaty (objektívnej stránky) trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku (s. 9 uznesenia o zastavení trestného stíhania, pozn.). Vyšetrovateľ krajského riaditeľstva sa tejto otázke, a teda naplneniu, resp. nenaplneniu zákonných znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu následne venoval na s. 10 až 12 uznesenia o zastavení trestného stíhania. V okolnosti prerokúvanej veci považoval pre vyvodenie trestnej zodpovednosti za rozhodné, či [REDAKOVANÉ] potreboval na uzatvorenie licenčných zmlúv (dvoch) súhlas valného zhromaždenia (podpísal ich bez predchádzajúceho súhlasu). Odkázal pritom na znenie spoločenskej zmluvy dotknutej obchodnej spoločnosti (sťažovateľky), v zmysle ktorej patrilo do výlučnej pôsobnosti valného zhromaždenia rozhodovanie o „predaji, scudzení alebo odovzdaní SOURCE kódu, software vyrobených v tejto spoločnosti“. V dotknutom prípade vyhodnotil posudzované licenčné, resp. sublicenčné zmluvy ako také, ktoré nemajú scudzovací charakter, a teda že „spoločnosť [REDAKOVANÉ] o svoje majetkové práva nikdy neprišla a naďalej nimi disponovala, čím absentuje objektívna stránka posudzovaného trestného činu...“. Ďalej doplnil, že pokiaľ by došlo pri uzatváraní dotknutých zmlúv k prekročeniu oprávnení konateľa, išlo o by o porušenie obmedzení vo vnútornom vzťahu konateľa a sťažovateľky (riadiaci sa ustanoveniami Obchodného zákonníka), ktoré je neúčinné vo vzťahu k tretím osobám, v nadväznosti na čo by sa sťažovateľka mohla od jej niekdajšieho konateľa domáhať náhrady škody (s. 13 uznesenia o zastavení trestného stíhania, pozn.). Eventuálne konanie konateľa v rozpore so zákonom by mohlo teoreticky podľa odôvodnenia zastavenia trestného stíhania viesť až k neplatnosti dotknutých zmlúv, čo je otázka patriaca do výlučnej právomoci civilných súdov. V tomto kontexte vyšetrovateľ dospel k záveru o nemožnosti vyvodzovať trestnoprávnu zodpovednosť [REDAKOVANÉ] zo spáchania žiadneho trestného činu s dodatkom, že trestné právo nemôže slúžiť ako prostriedok nahrádzajúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávných vzťahov.

19. Z napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry následne vyplýva stotožnenie sa so závermi vyšetrovateľa a jeho uznesenia o zastavení trestného zákona urobeného na podklade skutočností vyplývajúcich zo spisového materiálu, ako aj zákonnosť jeho postupu. Vyšetrovateľ krajského riaditeľstva sa podľa svojho názoru vyjadril k všetkým relevantným aspektom trestného konania. K absencii objektívnej stránky trestného činu osobitne poukázal na rozsudok okresného súdu sp. zn. 26Cb/233/2012 z 5. novembra 2013, právoplatného 28. februára 2014, v zmysle ktorého žalobca (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) nepreukázal obmedzenie konateľských oprávnení [REDAKOVANÉ]

20. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné konštatovať (ako už bolo inými slovami uvedené), že poškodený má právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom a orgány činné v trestnom konaní majú následne povinnosť sa nimi zaoberať a rozhodnúť o nich, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu (§ 8 Trestného zákona), resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jedného z definičných znakov trestného činu, je plne v ich kompetencii. Každý má síce

zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave (m. m. III. ÚS 173/2018).

21. Z uznesenia o zastavení konania je zrejmé, z akých skutočností vyšetrovateľ pri koncipovaní svojich záverov vychádzal (bod 18 tohto uznesenia, pozn.) a akými úvahami sa pri hodnotení jednotlivých dôkazov spravoval. S jeho postupom a so závermi sa následne stotožnila aj okresná prokuratúra. Z uvedenej rekapitulácie odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry v spojení so závermi uznesenia o zastavení trestného stíhania je celkom jednoznačné, ktoré dôvody viedli okresnú prokuratúru k záveru o potrebe zamietnutia sťažnosti sťažovateľky podanej proti rozhodnutiu vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania (boli to absencia obligatórneho znaku skutkovej podstaty trestného činu a existencia domáhania sa ochrany svojich práv aj „netrestnou“ cestou). V prerokúvanej veci tak možno postup a rozhodnutie okresnej prokuratúry hodnotiť ako také, ktoré boli síce značne stručné, avšak spolu s uznesením o zastavení trestného stíhania v trestnom konaní naplnili obsah základného práva na inú právnu ochranu sťažovateľky. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry je zrozumiteľné a zaoberá sa kľúčovými aspektmi posúdenia, že popísané konanie nie je možné kvalifikovať ako trestný čin. Podľa názoru ústavného súdu právny záver vyplývajúci z popísaných rozhodnutí nevykazuje znaky nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle.

22. Pokiaľ sťažovateľka namietala nesprávne vysporiadanie sa okresnej prokuratúry so závermi rozsudku okresného súdu vedeného pod sp. zn. 26Cb/233/2012, keďže obmedzenie konateľských oprávnení podľa jej tvrdenia nebolo v danej veci meritórne skúmané, je potrebné uviesť, že okresný súd v tomto rozsudku, okrem iného, konštatoval aj nasledovné: *„Žalobca nepreukázal, že by zmluvy, ktorými spoločnosť [redacted] umožnila tretím osobám používať programy RUDI a RUDI SK boli podpísané dodatočne. Irelevantným je aj jeho tvrdenie, že žalovaný ako konateľ nemal právo takéto zmluvy uzatvoriť bez súhlasu valného zhromaždenia spoločnosti [redacted]. Z ustanovenia § 133 Obchodného zákonníka jednoznačne, že prípadné obmedzenie konateľských oprávnení vyplývajúce zo spoločenskej zmluvy alebo rozhodnutia sú voči tretím osobám neúčinné. Aj prípadné obmedzenie konateľských oprávnení (ktoré opäť nebolo v konaní preukázané) by nemalo vplyv na platnosť uvedených zmlúv.“* Na podklade citovanej časti odôvodnenia je možné uviesť, že všeobecný súd v ňom konštatoval aj iné závery, ako tvrdí sťažovateľka, v zmysle ktorých nie je možné dospieť k záveru o nesprávnosti vyjadrení napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry v tejto jeho časti.

23. V kontexte sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd konštatuje ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry. V okolnostiach prerokúvanej veci nenašiel takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením okresnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu a obsahom sťažovateľkou namietaných práv, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Odmietol preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu